

Cyril a Metod – 5. 7. 2014 – Príhovor na Námestí baníkov – Rožňava

Vážení prítomní, milí priatelia, sestry a bratia, Slováci!

Už tradične si na začiatku letných prázdnin pripomíname velikánov našich dejín. Ľudí, ktorí nás ako národ formovali a významnou mierou ovplyvnili. Reč je o solúnskych bratoch – Cyrilovi a Metodovi.

Zrejme mi dáte za pravdu, keď poviem, že by to bolo asi málo, ak by sme dnes ostali len na rovine histórie a niekoľkými suchými historickými faktami by sme si pripomenuli, čo významné títo mužovia pre nás v našich dejinách spravili. I keď vypočuť si kvalitnú historickú prednášku by určite nebolo na škodu. Preto by som sa aj ja pokúsil aspoň stručne, tak ako som to cítil, aktualizovať odkaz bratov Cyrila a Metoda dnes pre nás.

Je nespochybniteľným faktom, že dnes vo svete zohráva dôležitú rolu fenomén tzv. **globalizácie**. Svet sa nám dnes už nezdá taký veľký ako predtým. Veľkou mierou k tomu prispievajú najmä moderné komunikačné technológie – mobily, internet, mailová komunikácia, sociálne siete a podobne. V tomto smere globalizácia z môjho pohľadu nie je zlá. Sám dosť intenzívne využívam moderné prostriedky komunikácie, ktoré som naznačil. Problém globalizácie je pre mňa v niečom inom. A síce v strate identity, v strate vlastnej tváre. V zabudnutí na to, kto vlastne sme, odkiaľ sme vzišli, čo nás definuje, akú máme históriu a podobne. Pozrime sa len na náš európsky sektor, v ktorom žijeme! Dnes je moderné skôr hovoriť o tom, že sme Európania a nie Slováci, Nemci, Francúzi a pod.

Bratia Cyril a Metod už v 9. storočí poukázali na to, že Slovania nie sú len bezvýznamnou časťou masy ďalších národov, ktorými sú obklopené, ale jedinečnou, originálnou súčasťou, ktorá má svoje špecifiká, svoju históriu, svoj pôvod, právo na sebaurčenie, svoju kultúru, zvyky, svoj jazyk, piesne, či folklór, takisto svoju početnosť a vplyv. Toto, milí priatelia, je pre mňa osobne jeden z dôležitých odkazov diela a pôsobenia bratov Cyrila a Metoda. Oni obidvaja

pozdvihli slovanstvo, slovanskú kultúru a predovšetkým slovanský jazyk a vplyv do dovedy nevídaných výšin. Povedzme rovno : na svetový piedestál. A síce tým, že staroslovienčina bola povýšená medzi dovedajšie tri cirkvou povolené liturgické jazyky : latinčinu, gréčtinu a hebrejčinu.

Ak by som sa teda mal pokúsiť aktualizovať odkaz solúnskych bratov, bola by to asi táto výzva : **Zachovajme si vlastnú tvár!**

Zachovajme si vlastnú tvár ako Slováci roztratení po rôznych kútoch tohto sveta! Nehanbime sa za to, že sme Slováci, i keď pod vplyvom takmer 1000 ročného útlaku a neslobody je to niekedy dosť ťažké! Odkaz Cyrila a Metoda však našich predkov celé storočia držal takpovediac „nad vodou“. Držal ich nad vodou vždy vtedy, keď hrozilo, že raz sa z nás stanú Nemci, inokedy zas Maďari. Tento odkaz držal nad vodou Jána Hollého, Jána Kollára, celú generáciu štúrovcov, Hviezdoslava, či Štefánika. Tí všetci túžili po svojbytnosti, samostatnosti, sebaurčení, národnej slobode, po školách vo vlastnom jazyku. Nasadzovali svoj potenciál, energiu, čas, zdravie, financie, neraz i osobnú slobodu, aby to vybojovali pre nás. My to všetko dnes máme, a preto : Nenechajme si to nikým vziať!

Zachovajme si vlastnú tvár ako Slovania vo svete! V tejto chvíli určite nechcem obhajovať časy minulé, nazývané aj ako totalitné. No až prehnaná orientácia na západ a kultúru západu, ktorá nastala po ideologicko - politických prevratoch, čo postupne prebiehali v jednotlivých krajinách tzv. východného bloku, po takmer 30 rokoch od týchto zmien sa nám dnes nezdá ako celkom najšťastnejšia. Myslenie a mentalita germánskych, či latinských národov sú predsa len iné ako tie naše. Rovnako iná je ich história, tradície, zvyky. Prečo to vlastne my všetko od nich preberáme? Prečo to vlastne všetko kopírujeme a snažíme sa to implementovať do nášho sveta, kultúry a zvykov? Myslíte si, že to isté robia aj oni? Nie! Oni si zachovávajú len to svoje. No my tu hneď máme Halloween, Santa Clausa, Valentína a podobne. To fakt nemáme dosť našich vlastných tradícií a zvykov?

Poznajú ich vôbec naše deti? Ťažko. Veď neraz už ani ich rodičia im to nevedia vysvetliť.

Milí priatelia, odkaz bratov Cyrila a Metoda určite nespočíva v neznášanlivosti voči ostatným národom a kultúram. Snažím sa len poukázať na to, ako ľahko my dnes vieme zapredať to, za čo naši predkovia toľko bojovali a obetovali sa. Nebuďme preto ľahkovážni k vlastnému dedičstvu, kultúre, jazyku, zvykom, či tradíciám! Nebuďme ľahostajní ani voči ostatným slovanským národom vo svete! Naopak! Podporujme ich! Morálne, ale aj finančne, ak to bude potrebné. Vážme si to všetko, pripomínajme si to všetko, aby i takto sme odkaz bratov Cyrila a Metoda robili stále živým!

Posledný odkaz solúnskych bratov by som chcel uviesť týmito slovami : **Zachovajme si vlastnú tvár i ako kresťania v pluralite náboženstiev!** Dnes takáto výzva môže kadekoho dráždiť. Kresťanstvo totiž mnohí vnímajú ako prežitok. Predsa však, či chceme, či nie, bolo to práve kresťanstvo, ktoré Slovanov pozdvihlo kultúrne, morálne, spoločensky i ekonomicky. Tým, že Cyril a Metod pre Slovanov vytvárajú písmo, rapidne narastá gramotnosť medzi obyvateľstvom. Tým, že sa starosloviensky jazyk stáva jedným z povolených liturgických jazykov, nevidane stúpa aj spoločenský vplyv Slovanov. Tým, že Slovania smú mať vlastné biskupstvo so svojim biskupom, stúpa aj politický vplyv Slovanov, nakoľko cirkev a politika v tej dobe sú ako sestry. Jedno ovplyvňuje druhé. To samozrejme začína vadiť najmä Frankom, ktorí si uvedomujú, že takýmto trendom stratia na naše územia vplyv a vymýšľajú kadejaké intrigy, len aby dielo solúnskych bratov spochybnili, očiernili a maximálne skomplikovali. Čo sa im aj napokon podarí.

A tak zlaté obdobie našich dejín netrvá dlho. Kvôli nejednotnosti, kvôli strate vlastnej identity a tváre Slovania prichádzajú postupne o svoju Veľkomoravskú ríšu i ďalšie výdobytky z nej plynúce. Aj preto som si dnes ako motto svojho príhovoru zvolil výzvu : **Zachovajme si vlastnú tvár!** Nestraťme vlastnú identitu! Nezabudnime na to, kým sme! Zachovajme si tiež jednotu a nedajme si

ju nikým rozbiť! Iba tak totiž môžeme obstáť! Vážme si, čo dnes máme! Nebuďme ľahostajní ani ľahkovážni voči vlastným dejinám, kultúre, zvykom, tradíciám, či folklóru! Nebuďme ľahostajní ani voči kresťanstvu! V ňom a v zvesti evanjelia totiž naši predkovia poznali skutočnú pravdu : o Bohu, o Božej milosti a spravodlivosti, o potrebe pokánia, o hriechu, o spáse a večnom živote, o sebe i o svete. A preto povedané slovami Pána Ježiša : *Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí!* Žime teda v pravde! Žime v slobode!